

Definovanie žiaľu – proces žiaľu...

Žiaľ je prirodzená reakcia na stratu niečoho, čo sme považovali za dôležité.

Žiaľ je:

- Proces. Začína okamihom, kedy nám oznámia úmrtie alebo smrteľnú chorobu blízkej osoby. Žiaľime aj vtedy, keď máme pocit, že sme stratu schopný akceptovať.
- Je univerzálny a zároveň osobný. Všetci žiaľime, ale náš žiaľ sa líši v našich fyzických, intelektuálnych, kultúrnych, emočných, finančných, duchovných možnostiach....
- Symptómy žiaľu môžu byť aj fyzické. Nespavosť, únava, slabosť, strata chuti do jedla, triaška, úzkosť v hrudi...Ak je naša fyzická bolesť dlhodobá, mali by sme vyhľadať lekára.
- Je nepredvídateľný. Niekedy sa cítime dobre a zrazu sme opäť v okovách intenzívneho žiaľu. Uzdravenie prichádza vtedy, keď to „normálne“ zažívame častejšie ako intenzívny žiaľ.

Proces žiaľu: Šok, Utrpenie, Nový začiatok

Šok – nastáva priamo po strate.

- zahŕňa popieranie straty, odmietanie, neschopnosť čeliť realite
- k šoku patrí aj prázdnota, opustenie, iracionalita, nepokoj, nelogické správanie sa, hľadanie milovanej osoby, nočné mory, neschopnosť prijať realitu smrti
- ako kôra stromu, úlohou šoku je nás ochrániť pred pocitmi, ktoré prídu

Utrpenie – zažívame niekoľko týždňov po strate

- môže trvať týždne, mesiace a dokonca aj roky
- zahŕňa paniku, strach, negatívne pocity (hnev, vinu), ľútosť
- myslíme si, že sa z toho „zbláznime“

Nový začiatok – nazýva sa aj prijatie reality alebo doba uzdravovania

- túžba obnovovať alebo tvoriť vzťahy, schopnosť rozprávať o strate bez sebaľútosti, potreba hľadiť smerom do budúcnosti
- zahŕňa prijatie, prispôsobenie sa, nádej, úľavu
- zahŕňa aj pocity viny za to, že sa cítime lepšie. Za to, že prestávame žiaľiť.

ZAPAMATAJME SI: Proces žiaľu nie je lineárny. Je cyklický. Ako jazda na rollecoasteri – raz ste dole, raz ste hore. Proces žiaľu je individuálna záležitosť.

Čo nás v procese žiaľu čaká:

1. Zmierenie sa so stratou
2. Pociťovanie veľkej bolesti
3. Spomínanie na zosnulého
4. Hľadanie novej identity
5. Hľadanie zmyslu života
6. Prijatie pomoci. (Dať možnosť druhým, aby nám pomohli – znovu a opäť.)

ZMIERENIE SA SO STRATOU:

Je to proces. Vyžaduje si čas. Cítíme sa ako v zlom sne. „Nech to nie je pravda. Nech sa zobudíme a je to všetko iba sen. Žiaľ je ako skutočnosť, ktorá si na teba počká za rohom. Nechceme, ale zároveň si uvedomujeme, že za ten roh musíme ísť. Zbierame odvahu na vykročenie.“ (Wolfelt)

POCIŤOVANIE VEĽKEJ BOLESTI:

Nebráňte sa bolesti. Je súčasťou uzdravovania sa. Ak bolesť potlačíte, zakorení sa vo vás ešte hlbšie. Ako infekcia v rane, je vždy lepšie, keď prerazí na povrch.

SPOMÍNANIE NA ZOSNULÉHO:

Spomienky – to je to puto, čo nás spája aj po smrti. Spomienky sa obyčajne začínajú pohrebom. Svoje obľúbené spomienky si môžeme zapísať aj na papier. Môžeme si písať denník, urobiť fotoalbum. Vracat' sa k spomienkam v čase narodenín, Vianoc, výnimočných dátumov....

HĽADANIE NOVEJ IDENTITY:

Naša identita sa spája s ľuďmi, s ktorými máme vzťah. Po strate vzťahu, po smrti blízkeho človeka sa naša identita zmení. Z manžela sa stane vdovec, z manželky vdova. Z rodiča sa stane pozostalý rodič, možno aj bezdetný. Po strate obidvoch rodičov sa z nás stane sirota. V zápase o novú identitu je veľkou výhodou mať pomoc a podporu priateľov, rodiny, druhých ľudí.

HĽADANIE ZMYSLU ŽIVOTA:

„Ako sa to mohlo stať? Prečo?“ Tieto otázky sú dôkazom toho, že niektoré veci nemáme pod kontrolou. Cítíme sa bezmocní. Pri hľadaní zmyslu sa obraciame aj na Boha, mnohokrát v plači a hneve. To môžeme. To je to, čo Boh chce. Podobne ako Jób, máme svoje otázky predkladať pred Boha. Môže nám to pomôcť si uvedomiť, ako veľmi sme na ňom závislí. Môže to prehĺbiť náš vzťah k Bohu. „Smrť nám dáva perspektívu života.“ (Ralph W. Emerson). To je pravda.

PRIJATIE POMOCI:

Teraz a vždy. „Nepotrebujem vedieť, čo mám v žiali robiť. Môžem sa obrátiť na tých, ktorí touto cestou kráčali predom mnou. Aby som sa uzdravila, musím sa dotknúť a byť dotknutá tými, ktorí to taktiež prežili. Títo ľudia ma môžu zahrnúť láskou, nádejou a vnútornou silou.“ (Wolfelt). Nie je dobré kráčať v žiali sám. Uzdravenie prichádza nielen na základe vlastných zdrojov, ale aj vďaka podpornému systému. Dokážme prijať lásku a podporu druhých.